

Izglītības un zinātnes
ministrija

Pieaugušo izglītības attīstības prioritātes 2021.-2027. gadā

Izglītības un zinātnes ministrija
Jeļena Muhina

14/04/2021

Mūžizglītība – princips, ko raksturo “mācīšanās visa mūža garumā”

Prioritātes: mācīšanās rezultāti, elastīgs mācību piedāvājums un pārējās iespējas

Pieaugušo izglītība nav saistīta ar konkrētu vecumu, bet ar cilvēka iekšējo vai ārējo motivāciju atgriezties izglītības procesā

Formālā izglītība

Valsts atzīts izglītības dokuments, kvalifikācija
Izglītības likums
Prof. izglītības likums
Augstskolu likums

Neformālā izglītība

Apliecinājums par dalību
Izglītības likums

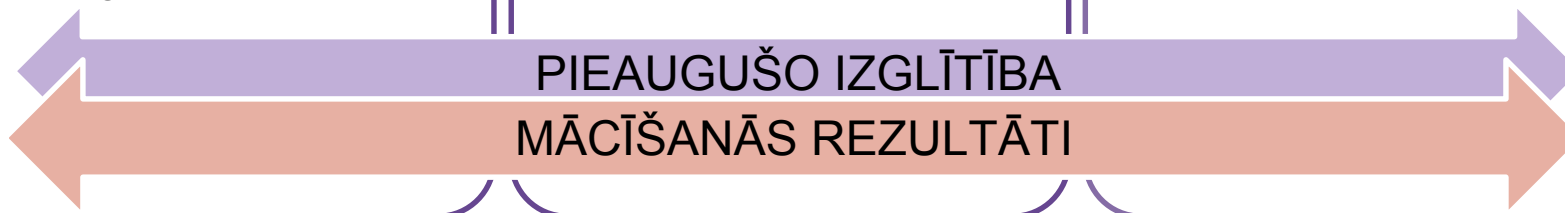

Ikdienējās mācīšanās

Dzīves un/vai darba pieredze

Atbalsta mērķa grupas definēšanai un salīdzināmībai ES biežāk izmanto vecuma posmu 25-64 gadi

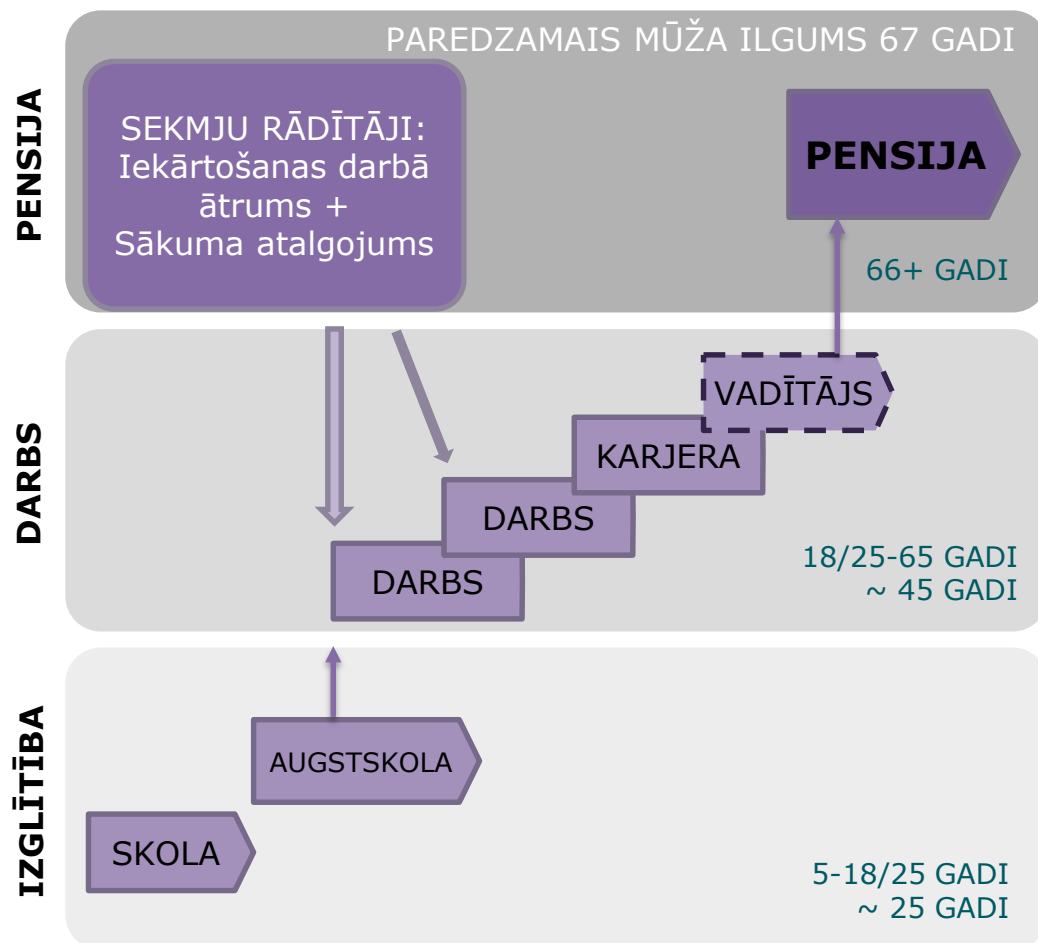
N.B. Atbalsta programmu kritēriji mērķauditoriju definēšanai var atšķirties atbilstoši atbalsta programmu mērķiem un atbalsta piešķiršanas nosacījumiem

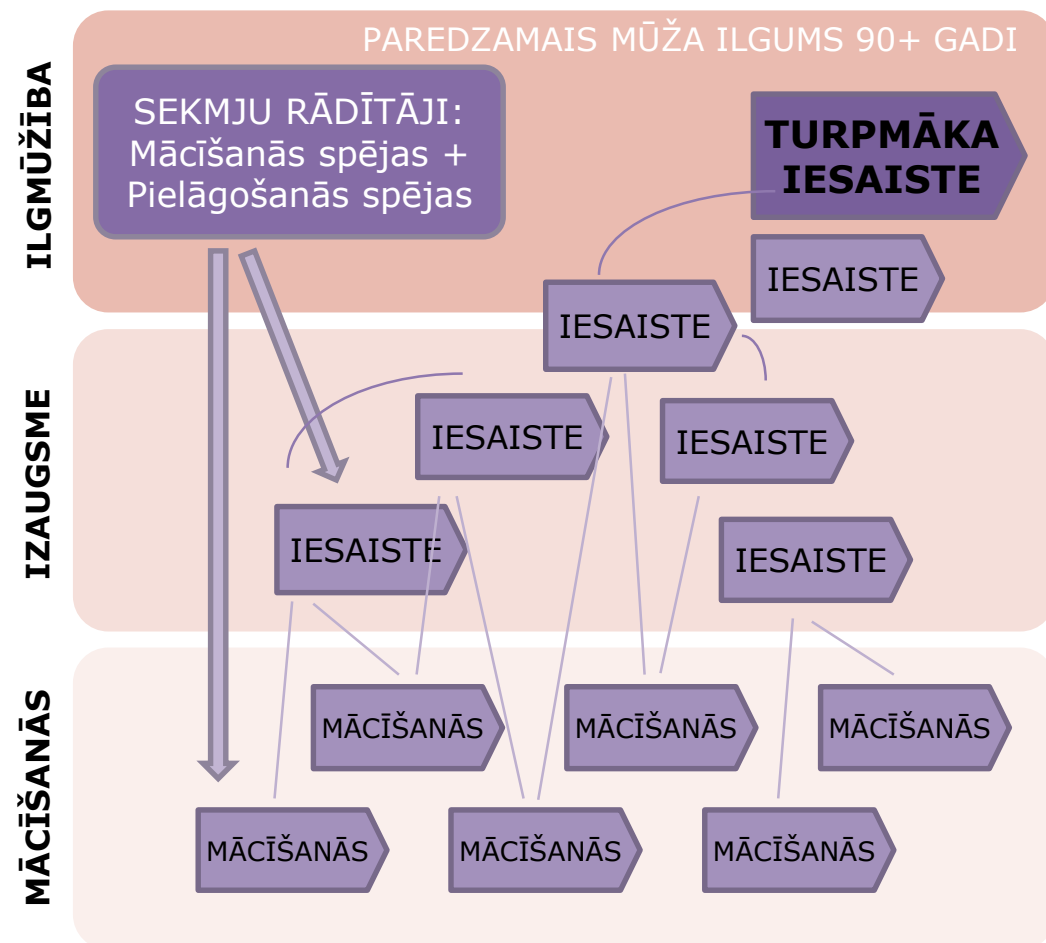
Izmaiņas ekonomikas paradigmā ietekmē izglītību

Prioritātes: spēt reaģēt apsteidzoši

VECAIS EKONOMIKAS MODELIS

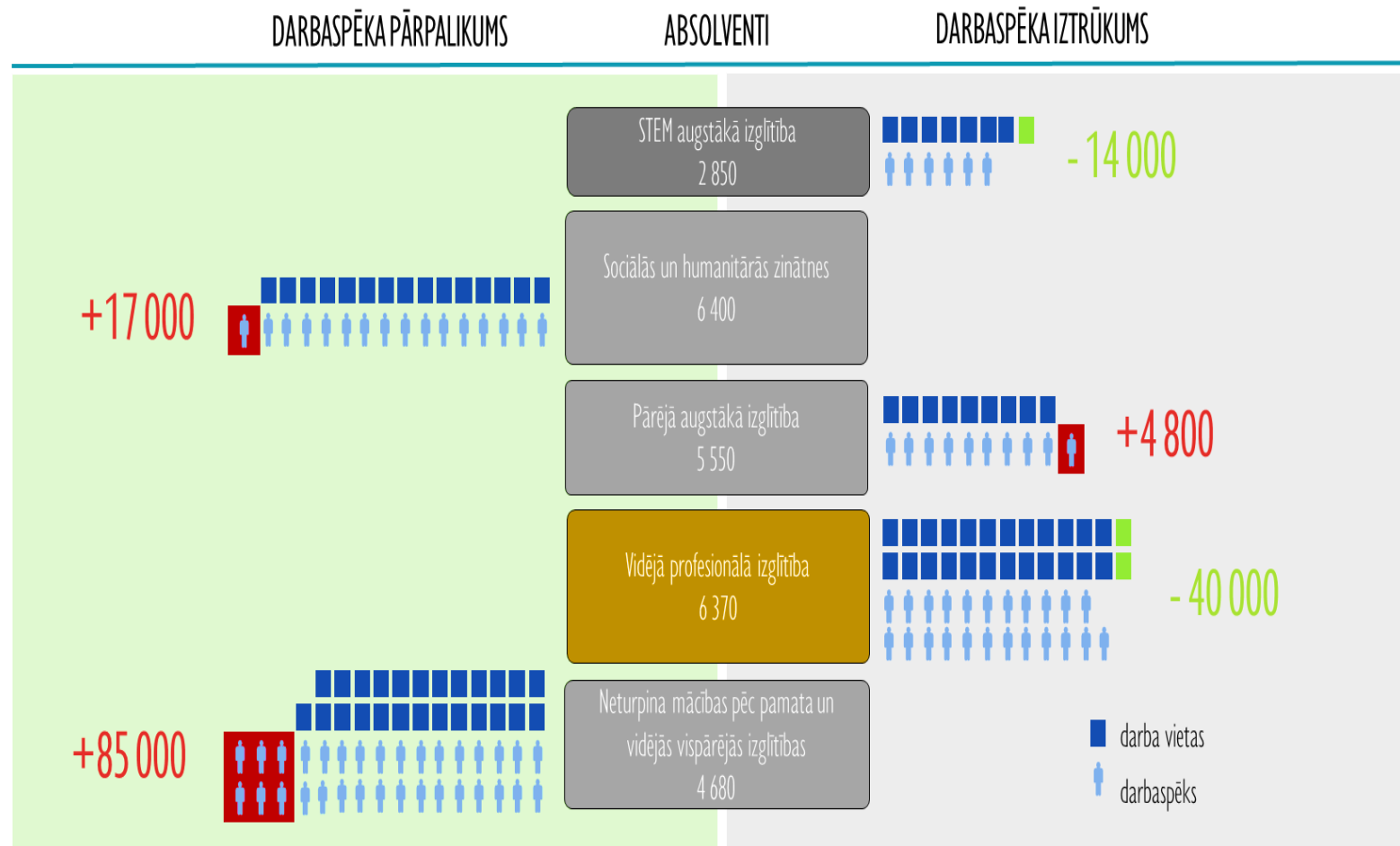

JAUNĀIS EKONOMIKAS MODELIS

Latvijā prognozējams augsti kvalificētā darbaspēka trūkums

Prioritāte: darba tirgus neatbilstību mazināšana

LĪDZ 2025. GADAM

50%

NO DARBINIEKIEM
BŪS NEPIECIEŠAMA
PĀRKVALIFIKĀCIJA

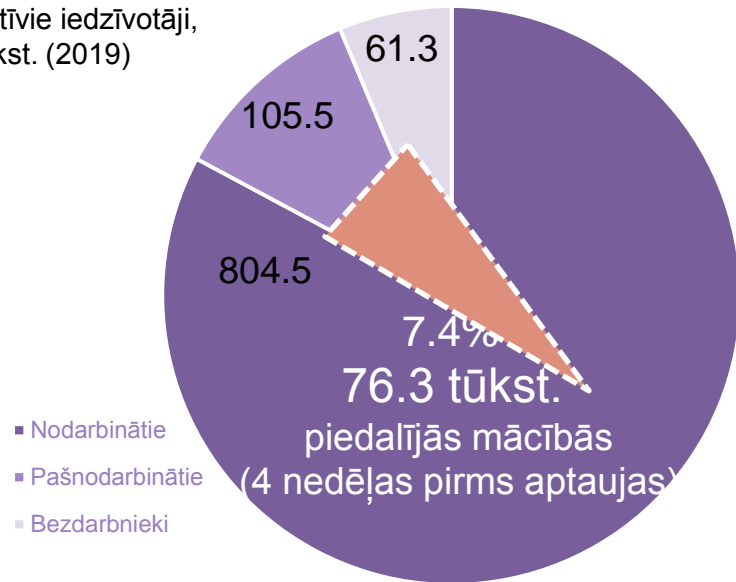
90%

DARBA VIETĀS
BŪS NEPIECIEŠAMAS
DIGITĀLĀS PRASMES

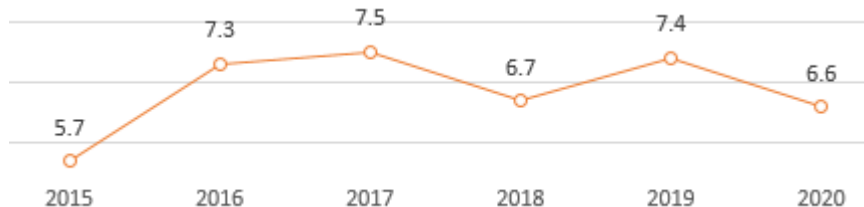
Dalība pieaugušo izglītībā un dalības šķēršļi

Prioritātes: dalības veicināšana, dalības šķēršļu mazināšana

Ekonomiski
aktīvie iedzīvotāji,
tūkst. (2019)

Mērķis: 12%
2027

% no iedzīvotāju skaita attiecīgajā grupā

Pēc vecuma

56.9
23-34

34.1
55-64

Pēc izglītības līmeņa

65.9
Ar augstāko

26.7
Ar zemāku
par vidējo

Pēc nodarbinātības statusa

55.7
Nodarbinātie

19.1
Ekonomiski
neaktīvie

Būtiskie faktori, kas traucē piedalīties pieaugušo izglītībā sadalījumā pēc nozīmīguma, %

Uzskata, ka mācības nav
nepieciešamas

23.7

Ar darbu saistītie šķēršļi
(grūtības savienot
mācības ar darbu, darba
devēja atbalsta trūkums)

17.7

Mācības bija pārāk
dārgas, nevarēja atļauties

14.5

Nebija laika ģimenes
apstākļu dēļ

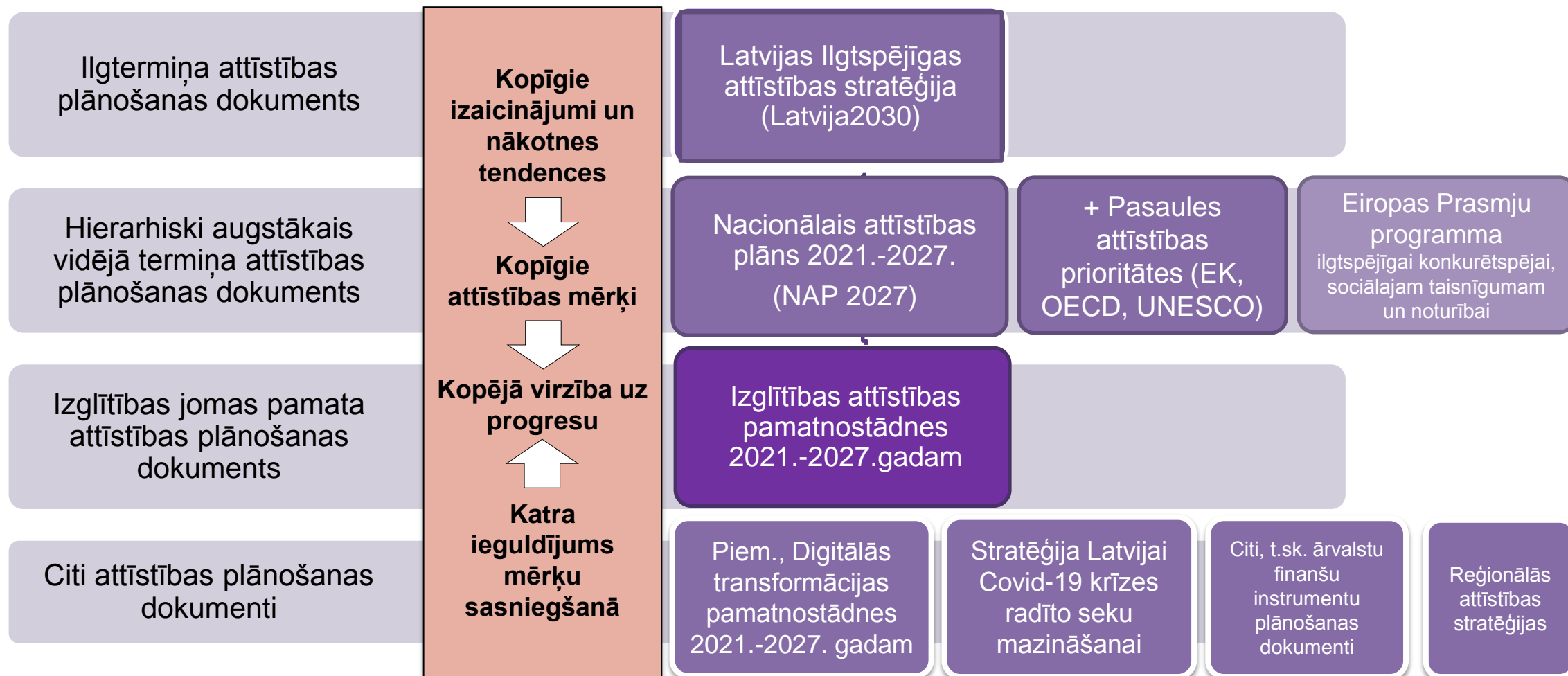
9.1

Respondenti,
kuri nepiedalījās
pieaugušo izglītībā un
negribētu piedalīties

35.4

Pieaugušo izglītības attīstība: Politikas plānošana

Prioritātes: politiku un atbalsta pasākumu papildinātība un sinerģija

Atbildības sadalījums pa mērķauditorijām

Prioritātes: Atbalsts darbaspēka attīstībai tautsaimniecības transformācijai

Atbalsts nodarbināto personu profesionālo kompetenču pilnveidošanai

Darbinieku individuāla iespēja apgūt vai pilnveidot prasmes, attīstīties savā nozarē vai mainīt kvalifikāciju darbam augošā nozarē

Atbalsts nodarbināto mācībām pēc darba devēja pasūtījuma (IKT mācības)

Savu darbinieku kvalifikācijas celšana, specifisku prasmju un iemaņu apguve. Uzņēmuma digitālā brieduma noteikšana.

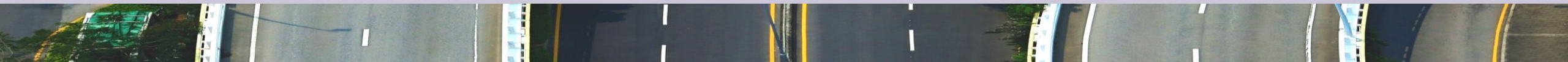
Atbalsts bezdarbniekiem un darba meklētājiem

Pamata un profesionālās prasmes, pārkvalifikācija, sociālais atbalsts

Pieaugušo izglītības attīstības virzieni un prioritātes (IAP2027)

Ievērojot OECD “Latvijas izglītības un prasmju stratēģijas attīstība” rekomendācijas

Mūžizglītības kultūras veicināšana sabiedrībā

LĪDZDALĪBA

Dalības barjeru mazināšana; Mazkvalificēto sasniegšana; Kvalitatīva piedāvājuma paplašināšana; profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestāžu darba ar pieaugušiem izglītojamiem stiprināšana; piekļuve pasaules zināšanām; sabiedrības informēšana, motivēšana

Publiskā un privātā sektora sadarbība

EFEKTIVITĀTE

Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai; atbalsts darba devējiem savu darbinieku izglītošanai (TSI projekts); Prasmju fondu brīvprātīgā pilotēšana; virzība uz sociāli atbildīgu un ilgtspējīgu pieaugušo izglītības finansēšanu.

Pārvaldības, analītikas un kvalitātes standartu stiprināšana

KVALITĀTE

KPI noteikšana ar valsts atbalstu īstenotajās izglītības programmās; Vienoti kvalitātes kritēriji pieaugušo neformālās izglītības programmām; Darba tirgus analīzes kapacitātes stiprināšana. Pārvaldības stiprināšana, t.sk. lokālajā līmenī. Pieaugušo izglītotāju prasmes

Digitālās prasmes visiem līmeņiem, pamata prasmju fokuss

DIGITALIZĀCIJA

Digitālo prasmju attīstīšana no pamata līdz augstākajam līmenim, t.sk. digitālo prasmju kā caurviju prasmju attīstība; Digitālo mentoru tīkls; Tiešsaistes mācību resursu attīstība; Digitālo pamata prasmju vienotā ietvara attīstība. Pašvadītas mācību pieejas attīstība IKT jomā

Palielināt pieaugušo līdzdalību izglītībā: 7,4% → 12% (4 nedēļās)

Uzlabot digitālās pamatprasmes: 43% → 70%

Palielināt nodarbināto dalību mācībās apmaksāto darba stundu laikā: 35,6% → 55%

Eiropas Prasmju programma

ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajām taisnīgumam, noturībai

Līdz 2025. gadam

Aicinājums apvienot spēkus kopējā darbībā:

1. Prasmju pakts

Pareizas prasmes (*right skills*) darbam:

2. Prasmju pētniecības/analīzes stiprināšana
3. Atbalsts nacionāliem prasmju pilnveides pasākumiem
4. Priekšlikums Padomes ieteikumam par profesionālo izglītību
5. Iniciatīvas “Eiropas universitātes” iedzīvināšana
6. Prasmes zaļās un digitālās pārkārtošanās atbalstam
7. STEM absolventu skaita palielināšana, uzņēmējdarbības un caurviju prasmju veicināšana
8. Dzīves prasmes

Instrumenti un iniciatīvas mūžizglītības atbalstam:

9. Individuālo mācību kontu iniciatīva
10. Eiropas pieeja mikroapliecinājumiem
11. Jauna Europass platforma

Ietvars ieguldījumu prasmēs dažādošanai:

12. Ietvara pilnveidošana, lai atbrīvotu dalībvalstu un privātos ieguldījumus prasmēs

50/47%

Dalība pieaugušo izglītībā (12 mēn.)
LV2016 - 39

30%

Mazkvalificēto dalība pieaugušo izglītībā
LV2016 – 25.7

70%

Digitālās pamata prasmes
LV2019 – 43

20%

Bezdarbnieku dalība pieaugušo izglītībā

Prasmju pilnveides ceļi (*Upskilling Pathways*) pieaugušajiem ar zemu prasmju līmeni

1. solis – prasmju novērtēšana

Sasniegšana
Karjeras attīstības atbalsts
Dalības atbalsta pasākumi

2. solis – mācību piedāvājums

3. solis – iegūto prasmju atzīšana

Dažas idejas Erasmus+ projektu attīstības virzieniem

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES

IZM_gov_lv

Izglitibas.ministrija

izglitiba.pamatnostadnes@izm.gov.lv

Noderīgi informācijas avoti

[Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam](#)

[Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam \(projekts\)](#)

[Izglītības attīstības pamatnostādnes: Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai \(projekts\)](#)

OECD Latvijas [Prasmju stratēģijas projekta rezultāti](#), t.sk. OECD ziņojums “[OECD Latvijas Prasmju stratēģija: Novērtējums un rekomendācijas](#)”.

Saeimas Analītikas dienesta pētījums par pieaugušo izglītību (2021): [«Pieaugušo digitālās, tehnoloģiju un valodu prasmes: to attīstīšanas iespējas un izaicinājumi Latvijā»](#)

Pētījums (2020) “[Nodarbināto pieaugušo ar zemu kvalifikāciju efektīvākas iesaistes mācībās izvērtējums](#)”

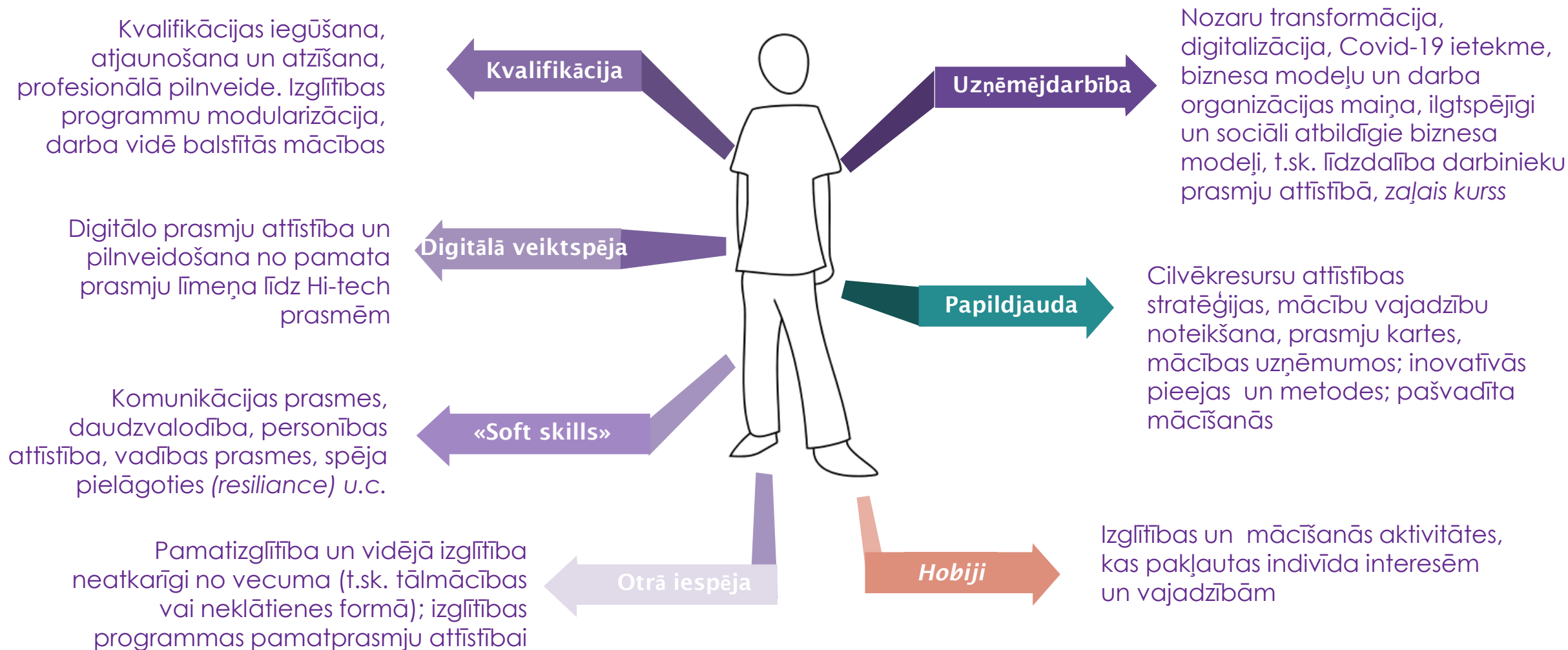
[European Skills Agenda](#)

[The European Digital Strategy](#)

[The Digital Competence Framework 2.0](#)

[The Digital Competence Framework \(Digi Comp 2.1\)](#) – atbalsts digitālo prasmju līmeņu noteikšanai

Pieaugušo izglītības atbilstība vajadzībām: valsts, darba devējs, indivīds iesaistīties, labāk iekļauties, produktīvāk strādāt/mācīties, attīstīties, labi justies

OECD Prasmju stratēģijas rekomendācijas

Diagnosticas ziņojums «OECD Latvijas Prasmju stratēģija: Novērtējums un rekomendācijas»

N.B.

**KATRAS IESAISTĪTĀS
PUSES ATBILDĪBA PAR
REKOMENDĀCIJU IZPILDI**

Mūžizglītības kultūras sekmēšana:

Šķēršļu mazināšana pieaugušo izglītībai

Pilotprojekta veidā vairākās nozarēs
veidot **prasmju fondu**

Izvērtēt iespēju ieviest darba
devējiem saistošu prasību atbalstīt
darbinieku dalību pieaugušo izglītībā

Nodrošinātu **bērnu aprūpes iespējas**
pieaugušo izglītības īstenošanas
tuvumā/laikā

Pieaugušo izglītības kvalitātes paaugstināšana

Strādāt ar iesaistītajām pusēm pie
kvalitātes kritēriju definēšanas,
t.sk. pieaugušo **neformālajā izglītībā**

Pieaugušo izglītības pieāvājuma paplašināšana

Stiprināt profesionālās izglītības
iestāžu, t.sk. PIKC **vadības un
pedagoģisko kapacitāti** darbam ar
pieaugušajiem

Palielināt **augstākās izglītības**
iestāžu stratēģisko lomu
pieaugušo izglītības iesaistīšanā

Informētības palielināšana

Koordinēt **informācijas kampaņas**
informētības un motivācijas
palielināšanai

Veikt regulāras **karjeras izglītības
speciālistu mācības**

Uzlabot karjeras attīstības atbalsta
sniegšanu, izmantojot **ilgtspējīgu
finansēšanas modeli**

Prasmju nelīdzsvarotības samazināšana darba tirgū:

Veicināt darbaspēka **iekšējo mobilitāti**

Palielināt uz darbu orientētas **valodas mācību**
pieāvājumu

Atbalstīt MVU savu darbinieku prasmju optimālā
izmantošanā

Nostiprināt **koplīgumus** un palielināt dalību
arodbiedrībās

Prasmju sistēmas pārvaldības stiprināšana:

Izveidot visaptverošu **prasmju** novērtējuma un
prognozēšanas sistēmu

Palielināt pieaugušo izglītības finansējuma
ietekmi, vairāk izmantojot **sniegunā balstītu
finansējumu**

Vienošanās par **pārresoru finansējumu** pieaugušo
izglītībai un **valsts budžeta līdzekļu piešķiršana**

Nodrošināt vienlīdzīgu pieaugušo izglītības
finansējumu reģionos, izmantojot lielāku
izmaksās un vajadzībās balstītu pašvaldību
finansējumu